

עין משפט ונר מצוה

רנו א מיי פֿ״ט מהלכות פרה אדומה הלכה יז סמג עין רלג: רנו ב מיי פֿי"א מהל' פרה הלכה ה: רנה ג ד מיי פֿ"א מהלכות מאלכות אסורות הלכה יח סמג עין סב טו"ט: י"ד ס' פס ס"ב:

שיטה מקובצת

אן לפי שדומין להם דכל זה דוחק: **ב** ויש להחיד מתוך כך כל עוף: **ג** וגם רבינו חננאל פ' גבי עוף הבא: **ד** יש לו אחד מאלו השלשה והאחר אין לו מאלו הג' כלל: **ה** לפיכך כתבי נשר ע"כ וכו':

רבינו גרשום

פוסלין במי חטאת כו' כלומר אם שתו מהם פוסלין משום מים שאובין מפני שדרכן כששותין מקיאין: חוץ מן היונה מפני שהיא מוצצת. כשהיא שותה ואינה מקיאה ואם איתה ליתני חוץ מן היונה כו' כליו ואם איתה דחטיל דמא יונה ליתני חוץ מן היונה ותסיל: כופשני דצוציני כשרה כו' הכי שמיהו אווב כוחלי פירש ולא כל אווב שיש לו שם לוי כלומר הבא גמי כיון שיש לו שם לוי כופשני דצוציני ליהוו פסולים כדאי (גרסו') דבי חילופי כו' כלומר דדיירי ביני חילפי שקורין אוקטייש בלע"ז. דבינו כורכי מולש ברדא אסיר וסימני' בר מיניה **ה** כלומר ב' דברדא וסימנין פירוה אמגושא כו' במס' יומא לשכת בית הפרה זו היא פרוה אמגושא שמכשף עשאה: מרדו (מורג שרי) ונזיג ואכל כן] שמו של עוף: סגיד ואכיל אסיר (עוף):

א) נחלה דל"ל כלומר נר מיניה כדנדרא שאסור לאכלו.

סב:

כרזי דבי חלפ'י. פ'י בקונטרס דליירי בחגבים ולא משמע כן דכולה שמעמין צעופות איירי ועוד אי בחגבים טמאים איירי פשיטא דלקי עלייהו משום שרץ העוף אלא צעופות קטנים מאד איירי ושורזין על הארץ וקמשמע לן דמטעם שרץ העוף אסירי דלא מיקרו עוף ולא משום דמחסרי סימן טהרה: **במ"א** ספקייהו עופות קורקבנן נקלף והני קורקבנן נקלף בסבינא. פ'י בקונט' ושאר ג' הסמינים מבוררים בהן ומספקא לן אי קילוף הוא הרי יש לו ד' סימני טהרה ויאלו מספק כל עופות הטמאין ואי לאו קילוף הוא אין כאן אלא ג' ובספק שאר עופות טמאין הן שיש להן ג' סימנין ויש לדקדק מתוך כך דג' אצבע סימנין של טהרה של י"ט עופות היינו אצבע אצבע וחסך חוסך ואינו דורס ואי אפשר לומר צנעין אחר דאי אמרינן קורקבנו נקלף הוא צי"ט עופות והכא כגון דליכא להנך ספקות צ' סימני טהרה והאי דנקלף צצקין והשמא אס אחד מאותן צ' סימנין היינו ההיא דלימיה אלא או צפרס או צעזניה אפי' לא יחשב קילוף ליכא למיחש למידי דפרס ועוניה אין להם אלא סימן אחד ואלו יש להם שנים ותשעה עשר עופות ועורב אין להם סימן חדש ואס אותן צ' סימנין הן מהנך דהדרי כנולחו א"כ כשימשו צ קילוף נמי דילמא מתשעה עשר עופות ניניה ולא מסתברא לומר ידועים היו שאינם מתשעה עשר עופות אלא שהיו מסופקין צבור הלך אס הקילוף קילוף ילאו מידי עורב ואי לאו יש לספק צבור אי נמי סימן אחד יש להם עס זה הקילוף וידועים היו שאין מין עורב אלא שהיו מסופקין צפרס ועוניה והא דאמרין צפרס ועוניה לא שכיחי ציישוז היינו אותם הידועים והמזכירים וצאלו היו מסתפקין לפי דמיון להם אז וכל זה דוחק וגם אין לפרש שהיה להם סימן אחד עס זה והיו מסתפקין דאי קרקצנו נקלף שמא עורב הוא שיש לו שני סימני טהרה ואס אין קרקצנו נקלף או ליכא לספוקי אלא או צפרס או צעזניה ושרו משום דלא שכיחי צישוז דאין להשון משמע כן מדקאמר עופות טהורים קורקבנן נקלף משמע דאי קרקצנו נקלף טהור הא לאו הכי אסור

לכך נראה כפירוש הקונטרס ויש להמיר **ה** כל עוף שקרקצנו נקלף וסימן אחד עמו דפרס ועוניה אין להם אלא סימן אחד ועורב ושאר עופות אין קורקבנן נקלף וגם **ו** (רבי חיים) **ה** [רבינו מנחם] פירש צבי עוף הבא צסימן אחד טהור קבלה צדינו מאצותינו שזה הסימן קורקבנו נקלף משמע שר"ל דההוא דלא משכחת אלא או צפרס או צעזניה זהו קורקבנו נקלף אע"פ שפ'י ר"ח לעיל גבי תלתא הדרי כנולחו עשרים מהם ג' ג' עורב יש לו שנים ופרס ועזניה יש להן אחד נשר אין לו כלל כגון שיש צאלו עשרים זפק וקרקבנן נקלף ואצבע יתירה אבל דורסין ואוכלין והעורב יש לו שנים מאלו ג' והאחר אינו מאלו הג' כלל לא זפק ולא אצבע יתירה ולא קרקבן נקלף אבל אינו דורס והוא אמינא נלמוד מזה לעוף הבא צסימן האחד שהוא טמא לפיכך כתיב נשר יא עכ"ל כל זה לא כתב אלא לסימן צעלמא ולא היה סבור שכן הוא האמת אלא כמו שפ'י שקרקבן נקלף היינו ההוא דלא הדר כנולחו ולפי מה שפירשתי שיש להמיר כל עוף שקרקצנו נקלף וסימן אחד עמו א"כ אותו עוף שקורין קווינ"א צלע"ז עוף טהור הוא שהרי קרקצנו נקלף ויש לו אצבע יתירה אבל אין לו זפק וזה תימה דמסתברא שהוא כוס או ינשוף שהרי יש לו לסתות כאדם ואמרין צפרק המפלה (נדה דף כג.) דקריא וקיפופא יש להם לסתות כאדם והיה נראה מתוך כך לומר דזפק הוא סימן הרצעי דלא משתבח אלא או צפרס או צעזניה ואותו עוף שקורין קווי"ן דדומה לכוס וינשוף שהן מתשעה עשר עופות שמא אינו דורס ויש לו י"ט עמה ג' סימני טהרה ולפי זה אין סברא לומר דאותו עוף שאנו קורין קורצ"ל צלע"ז שיהא זה עורב דהא יש לו זפק ואצבע יתירה ונמנא דמשכחת להו כוליה סימני טהרה בשאר עופות ועורב צלא פרס ועזניה אלא עוף טהור יהיה ומיהו יש לישב ההיא דנדה דהכי קאמר ואף ר"מ לא אמר אלא בקריא וקיפופא כלומר או כיולא צהם אף בשאר עוף שאינו קריא וקיפופא ואפשר דאותו קווי"ן טהור הוא או שמא מין עורב הוא אס יתצבר לנו שהוא דורס ואותו קורצ"ל לא יהיה מין עורב ומיהו לעיל פירשתי דעורב אינו דורס והמדקדק יכול להצין אותו ותן לחכם ויחכם עוד: **תרנגולתא דאנמא שריא תרנגולא דאנמא אסירא**. אין לפרש שהנקבה מותרת והזכר אסור דכל היולא מן הטהור טהור אלא שני מינים הם הקרואים כך וצין צזה וצין צזה הזכר והנקבה שוין: **חזייה רבנן דדרסה ואב"ה**. מתחלה היו סבורים דלא דרסה ואכלה ובהאי סימנא לחודיה היו אוכלים אותו דלא חיישין לפרס ועזניה דלא שכיחי צישוז או קיס ליה בגויה דלאו ממין פרס ועזניה הוא: **הא**

פוסלין מי חטאס. אס שמו מהן מפני שאין מוציןן אלא מגזיחין פיהן לאחר שקולטות את המים והמים נופלים מפייהם והרי הן כמיט) שנעשת צהם מלאכה דק"ל צמסכת גיטין (דף נה.) שהמלאכה פוסלתן: **חוץ מן היונה מפני שמוצאס**. וצאלו הנותרים לא נעשה מלאכה: **ואס איסא**. דתסיל מין יונה הוא: **תסיל מולץ ומקיא**. ואפילו הכי מין יונה הוא דהא מולץ ושאר עופות אין מוציןן אלא שאצין צחרטוס התחמון וכיון דתסיל מקיא פוסל מפני הקיאה המעורבת והוא ליה כרוק צעלמא אי גמי משום מלאכה: **כופשני**. תורין צלשון ארמי: **לוצייני**. על שם מקומן: **אוזב יון**. וכל אלו מין אוזב הן אלא שיש להן שם לוי. אלמא שם לוי פסול והאי מקשה סבר דלוצייני שם לוי הוא ולא על שם מקומן: **כל שנשטה שמו קודם ממן טורה**. כגון אוזב וצאטה טורה והקפידה כגון אוזב שהזכירתו טורה צכמה מקומות ולא נשמט לנו מקרא לכתוב אוזב צשם לוי שמע מינה קפידא הוא: **כופשני**. לשון של תורים: **הני כרוי**. חגבין: **דבי חלפי**. אורטאו"ש: **דבי כרצא**. כרוצ: **ומלקינן עלייהו משום שרץ העוף**. דלאו ספק ניניהו אלא ודאי טמאין: **לנדא**. כרדא: **צר** מיניה. מבלעדיו כלומר סור מעליו:

חונא וחוגא הרנוגא וסוגא כוחילנא חושלמי: והני קורקבנן נקלף צכמינא. ושאר שלשת הסימנין מבוררים בהן ומספקא לן אי קילוף הוא הרי יש להן ארצבה סימנין ויאלו מספק כל עופות טמאין ואי לאו קילוף הוא אין כאן אלא שלשה ובספק שאר עופות טמאין שיש להם שלשה סימנין: **דלא הוה מיקלף קורקצניה**. אלמא עוף טהור נמי זימנין דקשה לקלפו: **עמוני ולא עמוניס**. הלכה רווחת צישראל דכתיב (דברים כג) על דבר אשר לא קדמו אתכם ואין דרכה של אשה לקדס': **חיוס דדרסא ואכלה**. ראוה חכמים שדורסת ואוכלת והיינו גירותא דאמר"י לקמן צפ' כל הבשר (דף קט:) אסר לן גירותא שרא לן לינשא דכוורא שטעמו כטעמו. ומתוך שאין אנו צקיאין צהם נראה לי דעוף הבא לפנינו יש לומר שמא ידרוס דהא הן תרנגולתא דאגמא היו מחזיקין בטהורה ולאחר זמן ראוה שדורסת ואין עוף נאכל לנו אלא צמסורת

עוף שמסרו לנו אצותינו צטהור ושלא מסרו לנו יש לחוש וצמסורת יש לנו לסמוך כדלמאר לקמן (דף סג:) שעוף טהור נאכל צמסורת: **שצור אנדירפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם אדם שהיה מוחזק רשע צענייהס: **מרדו וגיד ואכיל**. שם עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: **י פרואה אמגושא**. שם מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוה צמסכת יומא (דף לה.):

עוף שסמרו לנו אצותינו ושלא מסרו לנו יש לחוש וצמסורת יש לנו לסמוך כדלמאר לקמן (דף סג:) שעוף טהור נאכל צמסורת: **שצור אנדירפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם אדם שהיה מוחזק רשע צענייהס: **מרדו וגיד ואכיל**. שם עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: **י פרואה אמגושא**. שם מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוה צמסכת יומא (דף לה.):

אלו טרפות פרק שלישי חולין

פוסלין מי חטאס. אס שמו מהן מפני שאין מוציןן אלא מגזיחין פיהן לאחר שקולטות את המים והמים נופלים מפייהם והרי הן כמיט) שנעשת צהם מלאכה דק"ל צמסכת גיטין (דף נה.) שהמלאכה פוסלתן: **חוץ מן היונה מפני שמוצאס**. וצאלו הנותרים לא נעשה מלאכה: **ואס איסא**. דתסיל מין יונה הוא: **תסיל מולץ ומקיא**. ואפילו הכי מין יונה הוא דהא מולץ ושאר עופות אין מוציןן אלא שאצין צחרטוס התחמון וכיון דתסיל מקיא פוסל מפני הקיאה המעורבת והוא ליה כרוק צעלמא אי גמי משום מלאכה: **כופשני**. תורין צלשון ארמי: **לוצייני**. על שם מקומן: **אוזב יון**. וכל אלו מין אוזב הן אלא שיש להן שם לוי. אלמא שם לוי פסול והאי מקשה סבר דלוצייני שם לוי הוא ולא על שם מקומן: **כל שנשטה שמו קודם ממן טורה**. כגון אוזב וצאטה טורה והקפידה כגון אוזב שהזכירתו טורה צכמה מקומות ולא נשמט לנו מקרא לכתוב אוזב צשם לוי שמע מינה קפידא הוא: **כופשני**. לשון של תורים: **הני כרוי**. חגבין: **דבי חלפי**. אורטאו"ש: **דבי כרצא**. כרוצ: **ומלקינן עלייהו משום שרץ העוף**. דלאו ספק ניניהו אלא ודאי טמאין: **לנדא**. כרדא: **צר** מיניה. מבלעדיו כלומר סור מעליו:

חונא וחוגא הרנוגא וסוגא כוחילנא חושלמי: והני קורקבנן נקלף צכמינא. ושאר שלשת הסימנין מבוררים בהן ומספקא לן אי קילוף הוא הרי יש להן ארצבה סימנין ויאלו מספק כל עופות טמאין ואי לאו קילוף הוא אין כאן אלא שלשה ובספק שאר עופות טמאין שיש להם שלשה סימנין: **דלא הוה מיקלף קורקצניה**. אלמא עוף טהור נמי זימנין דקשה לקלפו: **עמוני ולא עמוניס**. הלכה רווחת צישראל דכתיב (דברים כג) על דבר אשר לא קדמו אתכם ואין דרכה של אשה לקדס': **חיוס דדרסא ואכלה**. ראוה חכמים שדורסת ואוכלת והיינו גירותא דאמר"י לקמן צפ' כל הבשר (דף קט:) אסר לן גירותא שרא לן לינשא דכוורא שטעמו כטעמו. ומתוך שאין אנו צקיאין צהם נראה לי דעוף הבא לפנינו יש לומר שמא ידרוס דהא הן תרנגולתא דאגמא היו מחזיקין בטהורה ולאחר זמן ראוה שדורסת ואין עוף נאכל לנו אלא צמסורת

עוף שמסרו לנו אצותינו ושלא מסרו לנו יש לחוש וצמסורת יש לנו לסמוך כדלמאר לקמן (דף סג:) שעוף טהור נאכל צמסורת: **שצור אנדירפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם אדם שהיה מוחזק רשע צענייהס: **מרדו וגיד ואכיל**. שם עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: **י פרואה אמגושא**. שם מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוה צמסכת יומא (דף לה.):

עוף שסמרו לנו אצותינו ושלא מסרו לנו יש לחוש וצמסורת יש לנו לסמוך כדלמאר לקמן (דף סג:) שעוף טהור נאכל צמסורת: **שצור אנדירפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם אדם שהיה מוחזק רשע צענייהס: **מרדו וגיד ואכיל**. שם עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: **י פרואה אמגושא**. שם מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוה צמסכת יומא (דף לה.):

עוף שסמרו לנו אצותינו ושלא מסרו לנו יש לחוש וצמסורת יש לנו לסמוך כדלמאר לקמן (דף סג:) שעוף טהור נאכל צמסורת: **שצור אנדירפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם אדם שהיה מוחזק רשע צענייהס: **מרדו וגיד ואכיל**. שם עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: **י פרואה אמגושא**. שם מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוה צמסכת יומא (דף לה.):

מסורת הש"ס

א) [טובה יג. פרה פ"א מ"ז נעשים פ"ד משנה ון.] [נפירות הרמב"ם דסוף נעשים יראה שהוא שם מקום או מדירה והערוך ערך כהל ג' פ'י שהוא אוזב שם צו צבע כמו סתלג.] **א**) [ג'י הערוך דבי כרי ע"ש ערך כר ג'ג.] **ב**) [לקמן סד.] **ה**) נדה ג'ג.] [ניצמות סט. וש"ן.] **ו**) [יומא לה.] **ח**) [פסחדרין כב:] **ט**) [צ"א:] **כ**) כמס, **י**) [ניצמות עו:] **י**) ש"ך קודם דה מרדו, **י**) רש"ל, **ט**) [צ"ל עתה:] **ט**) [נע"ע אריכות צמות' נדה ג'ג.]

תורה אור השלם

1. וְלִקְחָהּ אוֹזֵב וְיֻבֵּל בַּמִּים אִישׁ שְׂדֵהוּ וְהָיָה עַל דְּהֶאֱחֵל וְעַל כָּל הַכְּלִים וְעַל הַנְּפִשׁוֹת אֲשֶׁר הִיוּ שָׁם וְעַל תְּבַגֵּעַ בְּעֵצָם אוּ בְּחֵלֶל אוּ בַּמָּט, אוּ בַּקֶּבֶר: בַּמְדַּבֵּר יֵי יח 2. כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָאֵל אֲחֵר בְּיָד יְיָ קָדָא שְׂמוֹ אֵל קָדָא הוּא: שְׂמוֹת לֵד יד

לעני רש"י

אורטאו"ש [אורטאו"ש]. סרפירים.

מוסף רש"י

מפני שמוצצת. ואינה מחזרת ממים שצפה לחזור ולטפסף בתוך הכלי דמנ' המס' (פרה פ"ט ג"א.) שמהה מכן צמטה חיה ועוף פסולין מפני שתקיאס מפייהס למתן וכבר צטלו צפיהן מחזרת מי חטאת (גיטין יח.) אוזב ולא אוזב יון כו'. כל היכי דכתיב אוזב דריש ליה הכי (סוכה יג.). כל שנשחטה שמו קודם מתן תורה. שיש צו מכמה מניין וכל אחד שם לוי לו כמו אוזב כוחלית וקודס וצאטה טורה והקפידה שכתוב צכמה מקומות אוזב ולא נכתב כחצור מהן אחד משמות הללו ש"מ אסתם אוזב קפיד רחמנא (שם).